

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXIV.

Květen 2015

číslo 5

Bože, je tomu tak po všem světě,
že přemáhání osudu v jeho křivdě
pohltní sotva více sil
než přemáhání soucitu lidí,
jimž puká srdce, ale mrazem?

Strašno pomyslit, že před Potopou
bylo jen osm zbožných smrtelníků...

Vladimír Holan

Žena pochází z mužova žebra.
Ne z jeho chodidla, aby se po ní chodilo.
Ne z jeho hlavy, aby byla dokonalejší,
ale z boku, aby byla stejná.
A blízko srdce, aby byla milovaná.

Talmud

Úvodem

Trochu sledujeme žem smrti před 70 lety. Strašné - počet umučených, zavražděných, padlých a zasebvržděných nebere konce. Takové hrůzy si předtím nikdo nedovedl představit. A přece se staly! Optimisté jsou hloupí, samo se nic neudělá a zlo samo pokoj nedá.

M. Zeman lhal, když tvrdil, že neví o ruských vojácích na Ukrajině. V Římě prohlásil: „Ve většině názorů se s papežem shodnu“. Myslíte si, že některé příkázání z Desatera dodržíte? (Kdyby Františkovi přivezl 50.000 Kč na Svatopetrský halář pro postižené katastrofami, mělo by to smysl. Tašky, které mu přivezl, František nosit nebude, jednu už má. A k čemu Pražské Jezulátko? František si s panenkami nehraje.)

Ježíš nás učí přemýšlet. Každý rok znovu promýšlíme co znamená Vzkříšení a Nanebevzetí. Každá maminka se připravuje na porod a chystá pro dítě vše potřebné. Podobně smrt měli dříve lidé za porod do věčnosti a připravovali se na ni. Věděli co si s sebou nevezmou a co potřebují k soužití s nebešťany. Poznání, že nejsme syny smrti, ale syny vzkříšení, nám násobí radost ze života. I z máje. Těšíme se, jak jednou všem padlým za naši svobodu podáme ruku.

/v

NEK (3)

Říká se, že nepohlazené a nepolíbené dítě bude jednou člověkem problematickým. Jinými slovy: dítě potřebuje lásku, sebedarování rodičů. Takto jsme stvořeni Bohem, tak to i naplňujeme. Jenže my jsme také děti Boží! A jako takové potřebujeme i jeho dotek. Tento dotek není však jen povrchní, je hlubší: nápoj vstupuje do člověka a dává mu sílu. To má znamenat Eucharistie. Ale já chci dnes zdůraznit, že tento dotek potřebuje i sám Ježíš. Je přece člověk, dokonce proto se člověkem stal! Kdysi jsem při testu zadal otázku, kdo má více z Přijímání: Ježíš nebo ty? Přesto, že jsem půl roku zdůrazňoval, že Ježíš, všichni odpověděli, že přijímání potřebujeme my, on nikoliv. Jenže: matka, která hladí své dítě, překypuje láskou k němu, ale děcko se věnuje bábovičkám, čokoládě nebo hračce – a matku skoro nevnímá! Taková jsme často my; na co na všechno někdy při mši myslíme? On však myslí jenom na nás. Proto tak vehementně žádá: vezměte a jezte, jinak nebudete mít v sobě život! Já bez vás být nemohu...

Jan Rybář

Takzvané „osvobození Československa od fašismu“ bylo ve skutečnosti pouze předstupněm nové, tentokrát komunisticko-sovětské, okupace. Oslavovat v rozporu s fakty toto „osvobození“ ještě sedmdesát let po skončení války je naivním omlouváním vlastní nedůstojnosti, lži a přitakáváním jakémukoliv příštitému agresorovi.

Až se v květnu 2015 bude český prezident při vojenské přehlídce na Rudém náměstí servilně sbližovat s novou verzí ruské expanze – putinismem, měl by mu někdo připomenout stovky, a možná tisíce, ruskými vojáky znásilněných československých žen, desítky tisíc tun „válečné kořisti“, zabrané Rudou armádou v československé dopravě a průmyslu, a tisíce odvečených československých občanů unesených NKVD do Sovětského svazu.

Jejich památka českého prezidenta nezajímá a nedojímá, stejně jako fakt, že Sovětský svaz „osvobozoval“ Střední Evropu s jediným cílem ji okupovat. Bude v té chvíli zosobněním totalitární rakoviny, která nakazila československou a českou politiku, která se z ní dodnes, na rozdíl od jiných, nedokázala vyléčit.

Jan Urban

PROČ CHODÍME DO KOSTELA

Co říkáme dětem?

K čemu je modlitba?

Jsmo hrdí na naši kulturu; zdravíme se navzájem, děkujeme si, prosíme ... Tím utužujeme naše přátelství.

Život, bohatství rodiny a země, jsme dostali jako osobní dar od Boha a máme potřebu mu za jeho přátelství děkovat (sami, s druhými v rodině i v kostele jako velká rodina dětí božích).

Školní děti vědí, co potřebujeme k životu: jídlo, pití, šaty, teplo, rodinu, přátelství, vzdělávání, pěkné zážitky, povzbuzení a odpuštění.

Doma a v kostele slyšíme, že jsme milovanými dětmi božími (to se na žádné vysoké škole nedozvíme). Bůh o nás pečuje mnohem víc než nejlepší rodiče pečují o své děti. Jsme z královského rodu - učíme se podle toho k sobě navzájem chovat. Učíme se rozpoznávat dobro od zla, spravedlnost od nespravedlnosti a jak budovat dobré vztahy.

Slavení v kostele

Židé a křesťané se snaží vše dělat s Bohem, pracovat i slavit. I jídlo je pro nás příležitostí děkovat Bohu.

Při stolování doma nebo u přátel nejen jíme, ale slavíme, že máme jeden druhého. Vážíme si pozvání hostitele, děkujeme mu, že nám slouží.

Naše rodinné stolování je srozumitelným rituálem - patříme k sobě. Podobně je to při bohoslužbě. Bohoslužba není naší službou Bohu, ale Bůh slouží nám.

Společné jídlo u rodinného stolu je pro nás nejdůležitější slavností.

Vedle syčení těla jídlem potřebujeme sytit i svou duši, budovat své vztahy s druhými, navzájem se znovu a znovu zabezpečovat: „Jsem tu pro tebe...“

Naše blízkost a vzájemná důvěra nám nejsou méně důležité než potrava pro tělo. Potřebujeme spolu mluvit, naslouchat si, vyprávět, zpívat, hrát si... S nejbližšími se potřebujeme navzájem dotýkat, pohladit, potřebujeme náruč jeden druhého.

Nejen samotné jídlo, nejen dobrá chuť a vůně jídla, i vizuální krása, muzika, poezie, nejen setkání s velkou osobností, natož blízkost milovaného a láska milujícího nás rozechvívají a oblažují. To je víc než kolik dokážeme vnímat svými smysly. Toto bohatství jedinečné krásy má veliký smysl. V naší kultuře mají tyto rituály nezastupitelný význam.

Ježíš se pro nás stal jedním z nás. Zůstal pro nás člověkem. Je nekrásnějším člověkem.

Ježíš židovskou slavnost u rodinného stolu povýšil na stolování se svými učedníky. Nazval nás dokonce svými přáteli.

Přátelé sdílejí společné názory, mají stejný smysl života a životní postoj.

Ježíš do své slavnosti vložil bohatství své obětavé lásky a služby lidem.

Chce proměňovat nás, chce přebývat v nás a uprostřed nás.

Ani v nejbujnější fantazii bychom si něco takového nedovedli a ani nedovolili představit.

V první části bohoslužby nás Bůh vyučuje své moudrosti, abychom víc porozuměli životu, Bohu, sobě i druhým lidem.

V druhé části nás Ježíš zve jako své nejbližší přátele ke společnému děkování Bohu a ke své Hostině.

Ježíš nás zve ke své Hostině, aby nás znovu a znovu přiváděl víc a víc k Bohu a k druhým. Tento svůj záměr nazval *sjednocením*, *sjednocováním*. (Proto eucharistická modlitba vrcholí slovy: „Se všemi spravedlivými tě, Bože, chválíme skrze tvého Syna, Ježíše Krista. Skrze něho a s ním a v něm je tvoje všechna čest a sláva ...“)

Ježíš nás zve ke své svatební Hostině ne jako svatební hosty, ale dokonce jako svou nevěstu. Chce s námi být „jedno tělo a jedna duše“. Ježíšem a jeho nabídkou jsme okouzleni. Získal si naše srdce. Chceme mu porozumět a spolupracovat s ním. To je pro nás největší ctí.

Ježíš je pro nás životně důležitý. Rozumíme jeho přirovnání, že je pro nás důležitý jako jídlo (chléb).

Úpadek a náprava

Při slavení Večeře Páně v latině lidé ničemu nerozuměli, několik set let se báli přijímat pozvání k Ježíšovu stolu. Zapomněli, že je to hostina hříšníků (kteří touží po uzdravení a po životě podle Ježíše). Aby alespoň něco zahlédli, vymysleli se „Pozdvihování Těla Páně a Kalichu Páně“. Lidová zbožnost měla za to, že při tomto „hledění“ můžeme získat nějaké milosti. Pak se vymyslely průvody Božího Těla a čtvero požehnání Tělem Páně v monstranci.

Byla to slepá kolej. Bez vyučování není vzdělání, bez vzájemného naslouchání a rozhovoru není porozumění. (Však také následovala řada náboženských válek.)

Dívání se na jídlo ve výloze ještě nikomu hlad nezahnalo a tělo nenasytilo.

Po staletí jsme byli podvyživení, dlouho trvalo, než jsme se vrátili k naslouchání a vyučování slovu Božímu a ke stolování. Ježíš neřekl, klanějte se a dělejte průvody, nýbrž: „Vezměte, jezte a pijte“. Je snazší v kostele klečet než doma budovat vztahy s druhými. Ale Ježíš nám to řekl jasně: „Nebudete-li jíst a pít mé Tělo a mou krev, nebudete žít, budete jen živořit v odcizení“.

(Lidé mající rádi církevní parádu tvrdí, že průvody Božího Těla jsou manifestací víry. Ježíš má jiný názor: „Vy jste světlo světa. Ať vaše světlo svítí před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“ /Mt 5:14-16/.

Podle Ježíše má být naše zbožnost cudná. „Když se modlíte, nebuďte jako pokrytci: ti se

s oblibou modlí v synagógách a na nárožích, aby byli lidem na očích; amen pravím vám, už mají svou odměnu. Když se modlíš, vejdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se k svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.“ /Mt 6:5-6/)

Jak nám může Ježíš dát své tělo?

Tak reptali mnozí. „Čím se živiš, tím se stáváš.“ Čte-li někdo delší čas bulvární tisk, odrazí se to na jeho myšlení. („Řekni mi s kým se přátelíš a já ti povím, jaký jsi.“)

K dobrému životu potřebujeme Boží moudrost, jeho pomoc a přátelství. Žijeme každým slovem, které vychází z božích úst. Ježíšova pomoc nás pozvedá a zachraňuje. Jeho přátelství nás posiluje. Ježíš se s námi dělí o vše, i o svého Ducha. Ničeho mu pro nás nebylo zatěžko. Nabídl nám veliké přátelství na život a na smrt. Dokonce až za hrob.

Ježíš není jen přítelem vedle nás. Chce nás sytit zevnitř. Proto nám nabízí chléb nebeský k novému životu. Do své hostiny vložil všechnu svou lásku k nám. Dává nám svého Ducha (v biblické řeči je krev symbolem Ducha). Ježíš nám chudokrevným nabízí transfúzi svého Ducha.

Ježíš nás chce sjednotit s Otcem, se sebou a s bratřími, spojit a propojit nás. Krev rodičů je silným pokrevní poutem rodiny. Skrze Ježíšovu krev jsme si blíží než sourozenci skrze krev svých rodičů.

Porozumění s druhými se ale nenastane bez naší spolupráce s Duchem Božím.

Nám slabým a nemocným Ježíš u svého Stolu nabízí velkou pomoc.

Konečně jsme si to nechali Ježíšem vysvětlit. My, kterým chybí láska, se toužíme stát Láskou samou, abychom byli láskou vedle lásky. Od Ježíšovi Hostiny odcházíme jiní než jsme přišli. Jsme obdarováni a proměňováni na Nové Ježíšovo Tělo, vydávající se na záchranu světa. Bohoslužbou nic nekončí, ale opět vše začíná.

Ježíš nás posílá ke svým bratrům, abychom šířili lásku jeho - jednoho Stolu. Dává nám tolik, že máme z čeho rozdávat. (A nebudete nám.)

Poznámka

Na svatební hostině ani při Večeři Páně se nikdy neklečelo. (V Ježíšově době se na hostinách leželo, později se u stolu sedělo.) Po staletí přijímal pouze kněz, ale nikdy, ani při tridentské mši, po „svatém přijímání“ neklečel.

Můžeme klečet při adoraci, ale po Ježíšově hostině ne. Po sjednocení s Ježíšem už nejsem sám, „žije ve mně Kristus“.

Mám být „svatostánkem“. To není samoučelné, to znamená být tu pro druhé jako Ježíš. Jako Ježíš ve mně.

Naslouchejme Ježíši. Nechme se jím vést, poslechněme jej a nenazýváme svůj náboženský vkus větší zbožností. Nechme se uchvátit Ježíšovým přátelstvím a jeho blízkostí. /v

Boží Slovo je určitým srdcím vždycky nemilé. Boží Slovo je ti protivné, když máš srdce zatvrzelé, když máš srdce pohanské, protože Boží Slovo tě vybízí, abys vykročil vpřed, hledal a sytil se oním chlebem, o kterém mluvil Ježíš. V dějinách Zjevení bylo mnoho mučedníků zabito kvůli věrnosti Božím Slovu, Pravdě Boží.

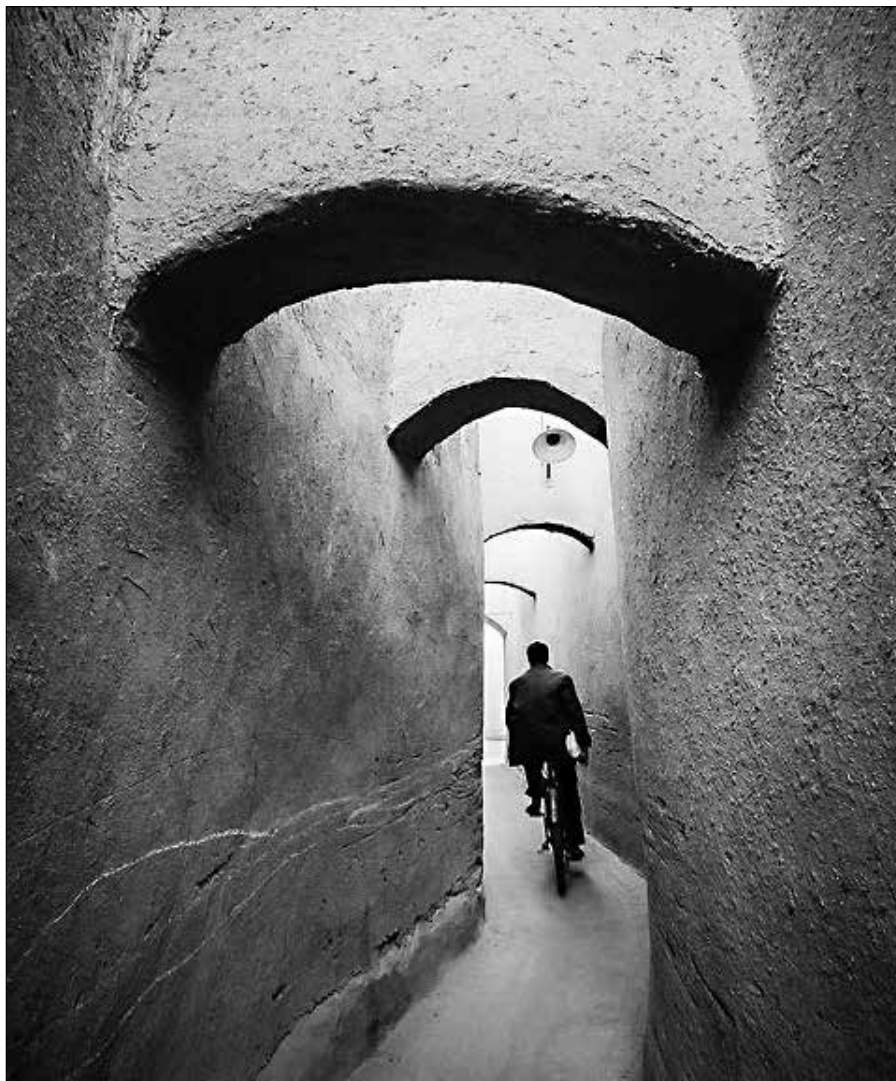
*z kázání Františka
na text o ukamenování Štěpána (Sk 7,51-8,1)*

KŘTEM JSME ZÍSKALI NOVÉ POSTAVENÍ PŘED BOHEM

- Křtem křesťan patří do království kněží (královské kněžství je větší než služebné kněžství).
- Od křtu křesťan ví, že má trvalé místo v boží náruči.
- Ví, že vším dobrým spolupracuje na dotváření světa a budování božího království.
- Od křtu je spolupracovníkem Ježíšovým.
- Má trvale místo u stolu Ježíšovy hostiny a z titulu královského kněžství může číst slovo boží při bohoslužbě.
- Může podávat a přinášet Tělo a Krev Páně jiným.
- Křtem dostal pověření ke zvěstování dobré zprávy: „Bůh o nás pečuje a je milostivý ...“
- Může a má slavit (všechny) svátosti. I při Večeři Páně je každý (poučený) pokřtěný koncelebrantem (z titulu královského kněžství, které mu bylo svěřeno při křtu).
- V manželství může sám sebe dávat druhému.
- Může a má předávat život svým dětem, vzdělávat je a vychovávat. Je pro své děti prvním božím poslem - andělem.
- Má svým dětem žehnat (ne méně než Izraelitě).
- Každému pokřtěnému je svěřena v nějaké míře pastýřská péče (např. v rodičovství, službě potřebným, společnosti ...) a prorocká služba (hájit čest Boží proti nespravedlnostem, zastávat se obětí). /v

MLČENÍ O BEZÁKOVI UŠKODILO VŠEM

To, že papež přijal 10. dubna po dlouhé době emeritního trnavského arcibiskupa Róberta Bezáka, je samozřejmě potěšitelná zpráva. Hned se objevily spekulace o tom, co celá věc znamená. Pokud někdo nemá zvláštní interní informace, tak může jen odhadovat. Rozhodně přitom, jak známe rychlost vatikánské byrokracie, nemůžeme počítat s tím, že by k nějakým změnám došlo příliš brzo. Některé věci jsou ovšem zřejmé, například to, že čeští biskupové jsou ohledně záležitosti arcibiskupa otevřenější a v pozitivním slova smyslu aktivnější než biskupové slovenští. Stejně tak se zdá, že část slovenské politické reprezentace má o tuto kauzu zájem celkem upřímný. Je důležité, aniž by docházelo k nějakému zasahování do církevních záležitostí, že je zajímavá, co se děje v jednom segmentu života společnosti.

Nikdo nic nevyšvětlil

Další věc, která také nepodléhá žádným spekulacím a je docela jasná, je to, že jsme se nedozvěděli, co bylo příčinou odvolání arcibiskupa Róberta Bezáka. Když čteme internetové komentáře, mnozí ultrakonzervativní katolíci, kteří se domnívají, že představují tzv. zdravé církevní jádro, mají jasno. Nejspíše jel v nějaké podpoře homosexuálů, nosil džíny a vůbec byl všelijak jinak modernistický. (Nezapomeňme, že pro tyto lidi jsou modernisty všichni papežové od Jana XXIII. dál, částečně s výjimkou Benedikta XVI., který ale nakonec svou rezignací stejně ztratil důvěru, protože tridentská kontrarevoluce se nekoná.) Věřící nebyli předem informováni o odvolání a ani o důvodech odvolání svého pastýře. Je to sice v souladu s církevním právem, ale to, že je něco v souladu s církevním právem, ještě neznamená, že je to správné. (Někdo má například právo někoho odvolat a nezdůvodnit to, jenže to ještě neznamená, že to udělal ze správných motivů.)

Pyramida moci

Církevní právo, přes všechny řeči o kolegialitě a podobných záležitostech, je vybudováno na základě pyramidálního dělení moci. Problém není v tom, jak se někdy podává, že církev je společnost hierarchická. Demokracie, jak se

uskutečňuje v různých institucích a ve státě, je také hierarchická. Problém není v hierarchii, problém je v tom, nakolik je moc hierarchů a vykonavatelů úřadů kontrolovatelná. To je prvek, který v církvi chybí.

Někteří lidé si církevní strukturu představují jako teokracii, kde ti ze zdola, zvláště pak laici, ale také všichni duchovní takzvaných nižších stupňů, nemají do ničeho moc co mluvit. Jenže vůbec nic takového se nedá odvodit ani z Písma, ani z církevní tradice. Církevní tradice, zvláště ta prastará, zná i volené církevní úřady, zná i odchod hodnostářů, kteří se něčemu zpronevěřili, zná i schválení duchovního do úřadu na základě souhlasu věřících z příslušné obce. Že něco takového není možné, protože církev je přece společnost hierarchická a všichni tam mají poslouchat, je základní nepochopení, které v některém případě hraničí s demagogií. Někdy ani nehraničí, je to přímo lež, která je vedena manskými ambicemi.

Vláda strachu

Z psychologického hlediska těžko očekávat, že by „kauza Bezák“ dopadla tak, že by se vrátil do své původní funkce. Představa biskupské kolegiality a spolupráce poté, co se nikdo ze slovenských biskupů neodvážil říci za celou tu dobu po odvolání o Bezákově cokoli dobrého

a lidského, je absurdní. To, co slovenští biskupové předvedli, byla ukáзка zbabělé mentality jako z brežněvovských časů. Proč se tak chovali? To musí vědět oni. Z vnějšku jako první důvod člověka napadne strach. Třeba strach z toho, že na ně také někdo pošle vizitaci. Jak je vidno, nikdo si nemůže být jistý. Čím výše se někdo dostal, tím hůře by sestup snášel. Podstatné je, že se dostalo slovenským věřícím jakéhosi zadostiučnění, které spočívá v tom, že pravda a spravedlnost se sice prosazují dlouho, ale nakonec dojdou ke svému cíli. Církev sama stojí před potřebou velké reformy svých mocenských struktur, protože nikde v základech církve není legitimně zabudován princip, že jedni mají absolutní právo rozhodovat o druhých, ubližovat jim a osočovat, načež se oběti nesmí žádným způsobem ozvat, aniž by se řeklo, že hřeší pýchou.

Proč se nikdo neptá Sokola?

Další otázkou, která se nabízí, je, jaké poměry panovaly v trnavské arcidiecézi před nástupem arcibiskupa Bezáka, tedy za vlády arcibiskupa Jána Sokola. Jaké údajné finanční machinace se pod jeho vedením a za účasti někoho dalšího a možná i za mezinárodní účasti – děly. Takové nepřijemnosti bude zřejmě nutno vyšetřit policejně a řešit soudně. Jisté je, že arcibiskup Sokol je podezřelý ze spolupráce se státní komunistickou bezpečností jako agent a kromě toho se projevil jako stoupenec slovenského fašistického válečného režimu s nekritickým a necitlivým vychvalováním prezidenta Tisa.

To jsou věci, o kterých není třeba spekulovat, viděli jsme je a dodnes je ze záznamu můžeme vidět. Ján Sokol v televizi hovořil o tom, že si prezidenta Tisa velmi váží a že za něj byl na Slovensku blahobyt, načež všechno ostatní, třeba deportace židů a spojení s Hitlerem, nechal stranou. Je příznačné, že Ján Sokol nebyl nikdy za takové zjevné nehoráznosti nijak potrestán, zatímco Bezák potrestán byl, ale neví se, za co.

Pravda, na svou funkci nemá nikdo nárok, což je jistě pravda, ale fakticky vzato to trest byl. To je vskutku prapodivná situace daná neprůhledným výkonem moci v církvi. Nemůžeme se divit, že se objevují různé dohady, jak silná musí být u apoštolského stolce ta či ona mocenská lobby, jednou slovenská, pak polská, italská, jindy homosexuální, zednářská, Opus Dei, fokolariánská, prostě vždy podle naturelu toho, kdo o tom uvažuje. Zbývá ještě Nový světový řád. Doufejme, že ve Vatikánu ještě zbývá někdo, kdo normálně pracuje.

Máme respektovat skutečnost

Tomu všemu bychom se vyhnuli, kdybychom respektovali, že pozemské skutečnosti mají svou autonomii, což se netýká jen přírodních zákonů, ale také zákonů společenských. (Kdyby se to někomu nezdálo, je to nauka církve, „stvořené věci a společenské útvary mají vlastní zákony a hodnoty, které má člověk postupně poznávat, používat jich a pořádat je“.

Gaudium et spes 36)

Instituce se musí řídit podle určitých pravidel,

aby mohly fungovat. Když se podle nich neřídí, fungovat nebudou, to je asi tak všechno. Sladké řeči o kříži a službě na tom nic nezmění.

V Janově evangeliu v 18. kapitole se píše:

19. Nejvyšší kněz se tedy Ježíše zeptal na jeho učedníky a na jeho učení.

20. Ježíš mu odpověděl. „Já jsem mluvil ke světu veřejně. Vždycky jsem učil v synagogách nebo v chrámu, kde se Židé vždycky scházejí, a nic jsem nemluvil tajně.“

21. Proč se ptáš mě? Zeptej se těch, kteří slyšeli, co jsem k nim mluvil. Hle, ti vědí, co jsem říkal.“

22. A když to řekl, jeden ze služebníků, který tam stál, udeřil Ježíše holí se slovy: „Takhle odpovídáš nejvyššímu knězi?“

23. Ježíš mu odpověděl: „Jestliže jsem mluvil zle, vydej svědectví o zlém, jestliže však dobře, proč mě biješ?“

Proč by neměl biskup, kněz a každý věřící právo říci jakémukoli veleknězi: „Proč mě biješ?“ Je mlčení větší ctností než mluvit? To záleží na okolnostech. Platí samozřejmě zásada, že co se doma uvaří, to se doma sní. Zkrátka, že trapnosti se ven nevynášejí. Zásada o vaření a nevynášení ale neplatí v případě, že se vaří pro všechny. Pak je třeba o poměrech v kuchyni mluvit dřív, než se někomu z navazujících blafů udělá zle.

Věci mají přijatelně fungovat

Snášet mlčky nespravedlnost může být ctnost. Může to být ovšem současně ctnost i chyba, když ten, kdo trpí nespravedlností, mlčí, protože to považuje subjektivně za správné. Po něm ale přijdou další a kvůli jeho mlčení budou také trpět. Pokud se někomu líbí představa, že nakonec budou trpět všichni a celá církev bude vypadat jako setrvalá Golgota, budiž, to je otázka vkusu. Jsou i jiné modely církve. Církev nikdy nebude rájem na zemi, neboť lidská přirozenost narušená dědičným hříchem to znemožňuje. Nejde však o ráj, na ten je ještě čas, jde o to, aby věci trochu přijatelně fungovaly.

Možná se arcibiskup Bezák skutečně něčím provinil. Pak bychom měli aspoň obecně vědět, o co jde, protože jinak vzniká pohoršení jiného druhu, totiž pohoršení nad stavem církevních struktur. Tam je - jak každého při pohledu na takové nezdůvodněné odvolání z vysoké funkce napadne - možné provádět mocenské manipulace a zakrývat tím jiné zájmy.

A pokud Bezák nic neprovedl? Pak tedy něco provedli jiní lidé, kteří by neměli na svých místech setrvat.

Je nějaký teologický důvod, proč by se měla pravda utajovat? Žádný. Jsou dobré lidské důvody, proč by se měla církev chovat i ohledně svých personálních záležitostí otevřeně? Mnohé. Jedním z nich je dodržení elementární lidské spravedlnosti. Když se bude šlapat na krk jednomu, bude se šlapat i dalším. A když se taktó zacházelo s arcibiskupem, čím si pak mohou být jisti ostatní? Hádejte.

Jan Jandourek, 13.4. 2015, christnet.cz

Málokdo tomu detailu 28. října roku 1945 věnoval pozornost. Poté co byli aklamací (řádné volby nebylo ještě technicky možné vypsat) zvoleni poslanci Prozatímního Národního shromáždění, rozezněla se československá hymna. Když tóny utichly, chystali se dojatí zákonodárci k rozchodu, ale tu se najednou ozvala také hymna sovětská. Nekomunističtí poslanci se na sebe překvapeně a někteří i rozezněně podívali, ale setrvali až do konce. V Tigridově týdeníku Obzory vyšel komentář, kde redakce upozorňovala, že tento postup „málokdo pochopil“, protože „šlo přece o vrcholný akt svrchovaného a nezávislého lidu československého, při němž nemá účast žádný cizinec, ani ten nepřátelštější.“ Už velmi brzy to všichni pochopit měli.

Přilíš velký klid

Legenda vypráví, že volby v roce 1946 byly svobodné a Čechoslováci dobrovolně svěřili svou budoucnost do rukou zdejších komunistů a Stalina. Je to pravda jen zčásti. Budoucnost naší země byla do značné míry narýsována už během války, kdy se prezident Edvard Beneš rozhodl, že chce sice mít dobré vztahy se Západem, ale jak řekl například v březnu 1944, „opíráme se především o Rusko. Mnichov se už nebude opakovat.“

Tím dramaticky vzrostl význam komunistů, kteří měli pochopitelně s Moskvou nejlepší vztah. Díky silnému hráči tyčícímu se za jejich zády si začali diktovat podmínky a určovat podobu poválečného vývoje. Nasadili své lidi do bezpečnostních složek, obsadili budoucí ministerstvo informací, rozuměli si s Benešem ve snaze omezit sílu předválečných stran. Ačkoli se tvářili, že jejich cílem je odpolitizování českého života, pracovali na opaku.

Český prezident žil svůj sen jakési omezené demokracie, ale jak píše historik Zbyněk Zeman v knize *Edvard Beneš – politický životopis*, ocitl se mimo hru: „Beneš, mnohými dlouho považovaný za mistra diplomacie, skončil svou státnickou dráhu v novém, poválečném světě. Nevyznal se v něm.“

Zároveň je ale pravda, že prezidentův názor se příliš nelišil od pocitů, jež sdílela velká část společnosti. Toužila po sociálně citlivějším státě, než na který byla zvyklá. Nešlo jen o vzpomínku na těžký život za hospodářské krize či během druhé světové války. I když boje skončily, lidé stále neměli dostatek potravin či uhlí. Ve většině regionů byl vypleněn velký počet dobytka, někde dokonce 80 procent. V tisku najdeme zprávy, že třeba ryby byly naprosto nedostatkové zboží, protože byly vybity výbušninami. A zásobování také vážlo protože z 90 tisíc železničních vagonů jich zůstalo funkčních jen 15 tisíc.

Lidé chtěli mít utrpení za sebou, věřili, že nastává nová éra, v níž už nebude nedostatek. Proto byli ochotnější naslouchat vábívým heslům a nevnímat varovné signály, že jde pouze o populistické sliby. Těch signálů však bylo méně, než mělo být, protože komunisté kontrolovali jak filmové týdeníky, tak většinu

tiskovin. Měli tudíž pod dohledem informovanost obyvatelstva.

V již zmiňovaném časopise *Obzory* vyšel zajímavý článek upozorňující na text z britského *The Manchester Guardian*. Autorka v něm připomíná riziko faktu, že v Československu je příliš velký „klid“, který se vykazuje absencí opo- nentních názorů. Lidé si podle ní za nacismu „zvykli podléhati strachu a rozkazům shora“. Jedni z mála, kdo se odvažují pozvednout hlas, jsou přý novináři navrátilí se z koncentračních táborů či exilu. Tito žurnalisté „jsou ovšem komunisty a také ministerstvem informací označováni za reakcionáře a často za „buržoju“. Koho chleba jíš...”

Zbytky nezávislého tisku byly oslabovány nedodáváním papíru (zatímco komunistické listy nestrádaly) a záplavou kritických dopisů od údajně obyčejných lidí, které jej vinily ze zrady poválečných ideálů a útoků na bratrský Sovětský svaz. Tato taktika se mimochodem loni po vypuknutí rusko-ukrajinského konfliktu vrátila. Je vidět, že stará propaganda nerezaví.

Bratrstva neznámých mužů

Ale vraťme se do druhé poloviny čtyřicátých let. Jako zásadní je později ukázalo i to, že se po osvobození jen málokdo staral o návrat vlády práva. Toho znovu využívali komunisté, kteří pod záminkou likvidace kolaborantů získávali klíčové pozice ve státní správě. Mnohdy se ale příležitosti chopili i ti, kdo viděli šanci na lepší místo či rovnou zbohatnutí.

„Včerejší panská čeleď se chovala všude stejně a hůř, český zemědělský podruh se v květnu nadobro opil revoluční mocí, „znárodňoval, vyvlastňoval, okupoval, rozkrádal, vyhazoval, řádl,“ píše ve svých pamětech filozof a literát Václav Černý. Obdobné události se odehrávaly i v řadě klíčových institucí. „Přes noc se utvořila solidární bratrstva dosud neznámých mužů, vyhnala z vedoucích míst dosavadní činitele, pravidelně obviněním ze spolupráce s Němci... Rozpoutal se hon na lidi a o místa,“ popisuje Černý.

Tento hon za pozicemi ještě více brzdil obnovu země. Například v Baťových závodech ve Zlíně několik zaměstnanců odvolalo kompletní vedení a nastoupilo na jeho místo. Ředitelem se jmenoval dosavadní brusič, který ale pochopitelně nevěděl, co má dělat. Výroba se zastavila a na závodní schůzi přišlo až 20 tisíc zaměstnanců, kteří vyzvali vládu, ať učiní samovládě přítrž.

Do tohoto zmatku ještě probíhal odsun českých Němců, který na mnoha místech provázelo brutální násilí a opět rozkrádání

majetku. Což posilovalo dojem, že je dovoleno vše. Komunisté toho uměli využít, demokraté stále spoléhali na formální postupy, které znali z dob první republiky.

Pokud čteme tehdejší demokratický tisk, můžeme sledovat, jak se jeho tón pomalu mění. Na konci roku 1945 pomalu přibývá kritických textů, před květnovými volbami 1946 už Pavel Tigrid a Ivo Ducháček rovnou píší: „My však říkáme jasně a otevřeně, že republika Masarykova a Benešova nebude se brzo smět hlásit k těmto jménům, dovolili, aby se gestapismus šířil v zemi dokonce z moci úřední! Máme u nás politickou stranu, Komunistickou stranu Československa, která používá bezohledně každého prostředku, aby dosáhla svého cíle. Dejme tedy těmto lidem moc ve státě a octneme se mžiku v přímém rozporu s naší tradicí etickou, politickou i kulturní“.

Volby vyhráli komunisté a předsedou vlády se stal Klement Gottwald. Již v té době měla jeho partaj své lidi ve všech demokratických stranách, takže disponovala informacemi o jejich plánech a mohla je blokovat. Vše směřuje ke kritickému roku 1948.

S chybou obou

Edvard Beneš dlouho doufal, že jeho vlast bude skutečně mostem mezi Východem a Západem. Že dokáže vybudovat novou formu státu, kde jsou sice omezené politické strany, regulována média i kulturní život, nicméně pořád tu vládne svoboda (podobná utopie se později vrátila v šedesátých letech). Nechtěl být součástí Východu, avšak ani Západu. Jak už to ale bývá, silnější je ten, kdo ví, kam chce patřit, ne ten, do čeho stáť jaksí mezi. Demokraté poslechli Beneše a tím uvolnili cestu komunistům, kteří svírali kompas stále v ruce. Měli spíše poslechnout slova spisovatele Svatopluka Machara, který kdysi napsal: „A balancujem se svou sympatií z Východu v Západ, ze Západu na Východ. S chybami obou, ne však jejich silou...“

Erik Tabery Respekt č.19

10. KVĚTEN - SVÁTEK MATEK

Při pohřbu maminky sháníme někoho, kdo by naší mamince poděkoval. Bylo by to ale málo, kdybychom ji neděkovali během života. „Když kočku nikdo nehladí, vysychá jí mícha“, říká čínské přísloví.

Kdo napíše mamince dopis (má to smysl, i když už máme maminku na věčnosti), objeví, jaký to má význam i pro něho.

Datum není podstatné, ale když to neuděláme dnes, zítra se k tomu nedostaneme.

Je nekonečně snazší trpět poslušně na lidský rozkaz než následkem vlastního svobodného činu. Je nekonečně snazší trpět ve společenství než o samotě. Je nekonečně snazší trpět veřejně s poctami než v ústraní a hanbě. Je nekonečně snazší trpět nasazením tělesného života než trpět duchovně, Kristus trpěl svobodně, o samotě, v ústraní a v hanbě, tělesně i duchovně, a od té doby mnozí křesťané s ním. *Ditrich Boonheffer: Na cestě k svobodě*

TAKTO SE NIČÍ ČLOVĚK

Gándhí zastával názor, že člověka lze zničit politikou bez principů, bohatstvím bez práce, učeností bez charakteru, obchodováním bez morálky, vědou bez lidskosti, náboženstvím bez víry a obětavosti.

Je to znepokojivý portrét dnešního člověka, který jakoby měl neodolatelnou touhu po sebezničení.

Chtěl bych zdůraznit především „náboženství bez víry“. Jedním z nejčastějších nedorozumění je, že se klidně zaměňují vnější náboženská praxe s vírou. I někteří „zodpovědní“ činitelé triumfalisticky označují různá srocní davů za „působivou manifestaci víry“. Mělo by se však prověřit, zda tam víře nechybí obsah. Náboženství, především takové, které se vyjadřuje počtem, množstvím, je často nejpádňším alibi pro absenci víry.

J. Sullivan v Zápisků (Bloc-notes) varoval: „víra spočívá spíš v pohledu, v postoji, skutcích, v kvalitě úsměvu než v prohlášeních a proklamacích.“

Víra se projevuje vnitřním chvěním, ne burácením potlesku. *Alessandro Prozanto*

OPRAVY PAMÁTEK

Snažíme se zachránit co nejvíce památek. Letos se nám podařilo získat 900.000 Kč na odvodnění části nádvoří ambitů na Kopečku a 100.000 Kč na restaurování dalších dvou obrazů orlické křížové cesty. Potřebujeme ale získat ještě nějaké peníze na tyto zamýšlené opravy a na restaurátorský průzkum pískovcových prvků na Kopečku a vnějších omítek kostel sv. Václava. Rádi bychom příští rok začali s postupnou opravou fasády letohradského kostela. Budeme vděční za jakýkoliv finanční příspěvek.

Obrazy křížové cesty z ambitů na Kopečku jsou ve velmi špatném stavu (a nemají uměleckou hodnotu). Svěsili jsme je a uložili v depozitáři. */v*

AKTUALITY

Pouť na Kopečku se sv. Janem Nepomuckým

pátek 15.5. 18 h. Kopeček
neděle 17.5. 7.15 h. Letohrad
9.00 h. Kopeček
10.15 h. Kopeček

Čeká křesťanská akademie v Letohradě pořádá

přednášku ThDr. Martina Chardimy Th.D.: „Skutečné důvody upálení Jana Husa“.

Ve středu 10.6. v 19 h. v evangelickém kostele.

VOLBY DO FARNÍ RADY

Vážení farníci,

23. a 24. května budeme volit novou Farní radu. Právo být zvolen má každý katolík starší 18-ti let, který se účastní života farního společenství a je ochotný pracovat ve FR. Právo volit má každý farník starší 15-ti let.

Vyplněné listky zpracovává volební komise: Jana Kalousková - předsedkyně, Jana Skalická a Vladimír Lux - členové. Členové volební komise nekandidují. Po souhlasu navržených kandidátů bude vytvořena kandidátní listina, která bude zveřejněna ve dnech 9. a 10. května. Volby budou 23. a 24. května.

Podrobnosti o průběhu voleb najdete na vývěskách v kostelech. J.S.

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

25.4. Pascal Lauber a Jana Moravcová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

13.4. Patrika Moravce 34 let
4.5. Ludmilu Balajovou 91 let

BLAHOPŘÁNÍ

Pane Šponare, blahopřejeme Vám k devadesátinám. Děkujeme Vám za to jakým jste člověkem. Navíc nosíme v paměti vše, co jste po desetiletí pro farnost vykonal, ochotně jste pomáhal u všech oprav kostelů, muzicíroval s panem Taclem a Motlem při řadě oslav a pomáhal s Vaší paní při mnoha akcích. Děkujeme za vše a přejeme Vám vše dobré.

letohradská farnost

PODĚKOVÁNÍ

Neznámý pachatel vyrazil kazetu vstupních dveří ambity na Kopečku a vloupal se dovnitř. Děkujeme panu Antonínu Řehákoví za opravu dveří.

Děkujeme Vám, kteří jste uklízeli kapli a ambity na Kopečku. Díky Vám je prostor připraven na pouť. /v

Mezinárodní hudební festival LETOHRAD 2015

6. – 14. června
26. ročník

Program

Sobota 6. června

- Zámecká terasa
19.30 hod. předávání cen, cena Grand prix, příjezd F. V. Heka. Ve 20 h. zahajovací koncert Mhf - Nezmaři

- folková skupina symfonického orchestru Uničov.

Vstupné dobrovolné (bude věnováno na opravu kaple sv. Jana N. na Kopečku v Letohradě).

Barokní fascinace

Jean-Jacques Darriet – trubka, Benoît Parayre – varhany (Francie).

Neděle 7. června v 10.15 hod. - kostel na Orlici. Vstup zdarma.

Populární varhanní skladby

Cyrill Schmedlin (Švýcarsko) – varhany
Neděle 7. června ve 20 h. - kostel v Jabloném. Vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč.

Od Bacha po Francka

Fabrice Pitrois (Francie) - varhany
Úterý 9. června ve 20 h. - kostel v Lukavici. Vstupné: 50, slevy 30 Kč.

Vaňhalovo kvarteto

Haydn – Mozart – Vaňhal – Suk
Pátek 12. června v 18 hod. – kostel ve Výprachticích. Vstupné: 60, slevy 40 Kč.

Koncert při svíčkách – nocturno „Vážné – nevážené“

Miloš Jelínek – contrabass (ČR)
Henryk Gwardak – varhany (Finsko)
Na programu např. Bach – Air, Schubert – Ave Maria, Monti – Csardas atd.
Pátek 12. června ve 21 hod. letohradský kostel sv. Václava. Vstupné 60 Kč, slevy 40 Kč.

Improizační večer

Claus-Erhard Heinrich (SRN) – varhany
Improvizace na skladby známých autorů a na témata diváků.

Sobota 13. června ve 20 hod. - evangel. kostel v Horní Čermné. Vstupné: 50, slevy 30 Kč.

Slavnostní festivalová bohoslužba

Celebriují: Mons. Josef Kajnek, pomocný biskup královéhradecký, Doc. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D. - vedoucí Katedry kulturních a náboženských studií PdF UHK a Mgr. Václav Vacek, farář letohradský. Hudební doprovod: skupina Hosana, Jana Kinscherová.
Neděle 14. června v 10.15 hod. - Tvrz Orlice. Vstup zdarma.

Závěrečné operní galapředstavení

Claudio Monteverdi – L'orfeo, favola in musica

Libreto: Alessandro Striggio. Operní studio Konzervatoře Pardubice.

Představení bude ozvučeno.

Neděle 14. června v 17 hod. - Tvrz Orlice.

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ (bude věnováno na opravu kaple sv. Jana Nepom. na Kopečku).

CENTRUM POD STŘECHOU - RODINNÉ CENTRUM MOZAIKA

Taušlova 714, Letohrad, www.uo.charita.cz,
tel. 731 402 336, podstrechou@seznam.cz,
Rezervace nejpozději tři dny předem.

Setkávání rodičů s psycholožkou Mgr. Simonou Hybšovou: o rodině, výchově, radostech a starostech. Hlídkání dětí zajištěno.

St: 13. a 20.5. v 9 hod. Vstupné 50 Kč.

Jak na to – jáhlové knedlíky se špenátem

Čt: 14.5. v 10 hod.

Vstupné 20 Kč + cena surovin.

Jak na to – křupavá cizrna

Čt: 21.5. v 10 hod.

Vstupné 20 Kč + cena surovin.

Promítání pouště jižní Namibie

Na safari v poušti Kalahari, v zemi diamantů a toulcových stromů, mezi červenými písečnými dunami pouště Namib.

Čt: 21.5. v 17 hod. Vstupné dobrovolné.

Jak na to – grilování a otevření pískoviště. “

S sebou si doneste hermelín, nebo co kdo rád.

Vstupné: drobná hračka na písek

(bábovička, lopatka apod.).

Čt: 28.5. v 10 hod.

PRAVIDELNÝ DOPOLEDNÍ PROGRAM

RC Mozaika:

Každý den otevřeno: 8 - 12 hod,

čtvrtek 13 – 18 hod.

Účast na programu je dobrovolná, můžete využít pouze hernu. Členové RC Mozaika mají zvýhodněné vstupné.

Rodinné inspirace – Petra Jarošová, Mgr. Hela Poláčková.

Vyrábění, zpívání, tančení dětí s rodiči.

Po: 9 hod. Vstupné 25 Kč/40 Kč.

Poradna pro – Mgr. Simona Hybšová

Út: 9 hod. Od 9 do 11 hod. v herně přítomen psycholog – možnost poradit se s výchovou, o partnerských vztazích apod. Vstupné 30 Kč.

Mozaikové dopoledne pro děti a rodiče.

Sdílení, výměna zkušeností.

St: 8 hod. Vstupné 15 Kč/30 Kč.

Cvičení fitmami

Rezervace nutná po telefonu 602 130 259,
e-mail: nejedlikova.andrea@seznam.cz

Poradna pro – Iveta Vágnerová, DiS.

Čt: 10 hod.

Od 10 do 12 hod je v herně přítomen speciální pedagog. Výroba didaktických pomůcek, pomoc s rozvojem dítěte. Vstupné 30 Kč

Cvičení na míči – Hana Štěpánková

Pro pro ženy před a po porodu. Děti si mohou během programu pohrát v herně, hlídání v ceně.

Pá: 10 hod. Vstupné 30 Kč/40 Kč.

KVĚTEN VE STREETU

Od května nás můžete potkávat v ulicích města a ve skateparku.

pondělí: 12 - 17 hod. - klub
17 - 18 hod. - doučování
úterý: 12.30 - 17.30 hod. - terén
středa: 12 - 15.30 hod. - doučování
čtvrtek: 12 - 17.30 hod. - terén
pátek: 12 - 16,30 hod. - klub

V květnu bude slavnostně otevřena „buňka“ (více informací na Facebooku).

SOUTĚŽ

Navrhnete název pro „buňku“, která bude umístěna ve skateparku. Návrhy přijímáme v klubu a na FB do 15. května.

ZPRÁVY Z CHARITY

Oblastní charita Ústí n. O. pořádá:

- autorskou inscenaci žáků literárně-dramatického oboru ZUŠ J. Kociana Ústí n.O.: „**O životě na začátku a na konci**“.

Pondělí 15.6. v 18 hod. v evangelickém kostele v Letohradě.

Hrají žákyně literárně-dramatického oboru pod vedením MgA. Jiřího Zajíčka (rozhovor v Okénku č. 4/2015) inspirací jim byla služba charitních sester v domácí hospicové péči.

- koncert skupiny **Traband**

21.6. v 17 h. v Lanškrouně na zámeckém nádvoří. Vstupné 120 Kč. vedoucí skupinek Tříkrálové sbírky 2015 a děti do 15ti let zdarma. Zisk bude věnován na domácí hospicovou péči.

15 LET ADOPTCE NA DÁLKU

- výstava „Můj kamarád v Indii“

Pořádá ji v květnu hradecká Diecézní charita k 15. výročí Adoptce na dálku v prostorách Knihovny města Hradce Králové (Wonkova 1262/1a). Ve foye v přízemí budou od 5. do 29. května 2015 vystaveny soutěžní výtvarné práce žáků z patnácti ZŠ a gymnázií, zapojené do projektu Adoptce na dálku, a také příběhy podporovaných dětí z indické Karnataky. Do Hr. Králové přijedou i partneři projektu z Indie, aby se v sobotu 16. 5. setkali s dárci Adoptce na dálku (v divadelním sále Knihovny města HK). Díky pomoci našich dárců získalo vzdělání již přes 5500 chlapců a dívek z chudých indických rodin.

Výstava bude zahájena slavnostní vernisáží v úterý 5. května v 15 hod. v divadelním sále (v přízemí).

V doprovodném programu vystoupí folk-rockový písničkář Michal Horák a divadelní soubor Světáci při Integračním centru pro cizince, který představí indickou pohádku „O přátelství“.

V závěru proběhne vyhlášení vítězů výtvarné soutěže na téma „Můj kamarád v Indii“.

Výstavu i soutěž pořádá Diecézní charita ve spolupráci s Knihovnou města Hr. Králové za laskavé podpory firmy Teddies s.r.o.

CHARITA VYHLAŠUJE SBÍRKU PRO NEPÁL

Nepálem otřásl 25. dubna ničivé zemětřesení o síle 7,9 stupně Richterovy škály. Neštěstí si vyžádalo již více než 1 800 obětí na životech (zraněných je téměř pět tisíc) a způsobilo velké materiální škody především v oblasti severozápadně od Kathmandu. Podle odhadů jde o nejhorší zemětřesení v Nepálu za posledních 80 let. Česká Charita vyhlásila finanční sbírku a uvolnila částku 200 000 Kč.

Do poskytování pomoci se okamžitě zapojili záchranáři, lékaři, množství dobrovolníků. Pomoc organizuje také nepálská Charita (Caritas Nepal). Její ředitel Fr. Pius Perumana, SJ v epicentru zemětřesení ve městě Kathmandu zdůraznil naléhavou potřebu okamžité pomoci. „Štěstím v neštěstí“ podle Perumany byl pouze fakt, že k zemětřesení došlo ve dne. V noci by obětí na životech bylo mnohem víc. „Aktuálně potřebují zejména jídlo, vodu a přístřešky pro lidi,“ upřesnil Lukáš Laube z Charity ČR, která dnes vyhlásila na pomoc obětem finanční sbírku.

Charita ČR podpoří partnerskou Caritas Nepal z prostředků veřejné sbírky, kam mohou lidé posílat finanční dary. **Číslo účtu: 55660022/0800** u České spořitelny, **variabilní symbol 107**.

Z prostředků krizového fondu Charita ČR okamžitě uvolnila částku na krizovou pomoc ve výši 200 000 Kč.

Lukáš Laube, humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, tel. 733 676 677, lulas.laube@charita.cz
Jan Oulík, oddělení pro tisk a komunikaci, tel. 603 895 984, jan.oulík@charita.cz

Oblastní charita hledá PROJEKTOVÉHO MANAŽERA

Požadujeme:

- SŠ, VŠ
- Samostatnost, flexibilita
- Znalost práce na PC
- Zkušenost s administrací projektů vítána

Pracovní náplň:

- Dotační řízení (vyplňování žádostí, sledování ukazatelů, vyúčtování)
- Spolupráce s jednotlivými službami
- Hledání dalších finančních zdrojů a možností

Nabízíme:

- Práci na hlavní pracovní poměr
- Nástup možný od 1.6. 2015 nebo po dohodě
- Místo pracoviště Letohrad

Životopis a motivační dopis zasílejte do 15.5.2015 na e-mail: pechackova.eva@orlicko.cz nebo na adresu: Oblastí charita Ústí n. O., Na Kopečku 356, 561 51 Letohrad, případně další informace na tel. číslo: 603 500 827.

PODĚKOVÁNÍ

Naše Kristýnka odehrála 31. března absolventský koncert ZUŠ v Letohradě.

Moc děkujeme paní učitelce Mirce Stejskalové, která učí Kristýnku i ostatní naše dcery. Mirko, děkujeme! *Marta a Pavel Švecovi*

ZPRÁVA Z OSLAV

Válka je strašná. Jsme vděční těm, kteří nás od ní osvobodili, sami jsme toho nebyli schopni.

A *chytráci*, kteří dnes opět radí k opatrnosti a vyjednávání s nepřitelem, tenkrát ještě nežili (ti by nás určitě od Hitlera *osvobodili*).

Jeli jsme autobusem s dětmi, mládeží a několika rodiči slavit do Plzně. Bylo to úplně něco jiného, než kdysi za minulého režimu povinné oslavy na 9. května.

Viděli jsme historická bojová vozidla západních spojenců. Pozdravili jsem se s belgickými a americkými veterány (už vymírají, bylo jich mnohem méně než před pěti roky). Naši kluci od nich nasbírali řadu podpisů. Pak projíždějícím veteránům salutovali. Veteráni byli skromní. Jeden z našich školáků poznal, že to jsou hodní lidé.

Potřásli jsme si rukama s vnukem generála George Pattona, jehož jednotky osvobodily město 6. května 1945.

(Škoda, že v r. 1945 generál Patton poslechl rozkaz a nejel osvobodit Prahu, krvácející v těžkých bojích s nacisty.)

Prohlédli jsme si - a kluci prolézali - vojenskou techniku z doby války i současnou techniku našich i amerických vojáků. Vojáci byli milí a vše návštěvníkům podrobně vysvětlovali. Velice se nám líbila ukázka psů naší vojenské policie. Pes mezi dětmi hledal toho, komu před tím instruktor dal do kapsy drogu (vyčuchá 6 druhů drog. Další pes specialista hledal ukrytou výbušninu (umí najít 26 druhů výbušnin). Nakonec jiný pes zadržel pachatele. Policisté vše výborně pro děti připravili, bylo veselo. Psi byli dokonalí. Bylo vidět, že rádi poslouchají své pány a s chutí pracují. Viděli jsme pěknou ukázkou našich vojáků, jak dokáží bez zbraně zneškodnit nepřítele.

Je užitečné, když se děti učí bojovým sportům, naučí se ovládat sami sebe a bránit slabší.

Vychytilovi stihli ještě pozdravit pana biskupa Radkowského a sestru Moniku, která o pana biskupa pečuje.

Děkujeme rodičům a naší velitelce J.K., která výlet připravila a řídila. Děkujeme panu faráři Miroslavu Martinovi za poskytnutí noclehu na faře ve Štěnovicích.

„Měl jsem štěstí na lidi“, ozvalo se vedle mě - hlásili se ke mně neznámí, ohromně vysocí a milí manželé. Ti nám pak poslali fotografie ze slavnostního pochodu západních vojáků v neděli. Alespoň jednu z nich vám přetiskujeme.

Výlet se vydařil. Kéž bychom už nemuseli nikdy používat zbraně. Bylo by dobré se učit u statečných Švýcarů, jsou neutrálním státem, ale jsou připraveni se bránit. Mužský mají vojenský výcvik, doma pušku s náboji a protiatomový kryt.

/v

UKRÝVÁNÍ UPRCHLÝCH ZAJATCŮ SPOJENECKÝCH ARMÁD

Začátkem roku 1945, kdy již bylo zřejmé, že porážka německých armád je pouze otázkou času, objevili se v našich lesích uprchlíci z německých transportů, které v tu dobu procházely nebo projížděly našim územím nebo v okolí. Jednalo se o transporty, přesouvající se z východu, odkud se blížila Rudá armáda a jejich příslušníky byli většinou spojenečtí vojáci, jak z Ruska, tak z Anglie, Francie, Itálie i odjinud. Případy jejich ukrývání jsou známé jak z okolí, tak z Kunčic a Orlice, kde byly pro ukrývání lepší podmínky než ve městě. Následující vzpomínky jsou zkráceně převzaty ze souboru pamětí Odbojová činnost na Žamberecku 1939-1945, zpracovaného pro Svaz protifašistických bojovníků v roce 1975 a z Letohradských zpravodajů č. 5, 8, 9/ 1985

Bohumil Moravec (1913-1995) obchodník s textilem z Kunčic čp. 153 např. vzpomíná, jak v únoru 1945 se u něho zastavila paní Marková z Dolní Čermné s tím, že když šla v lese přes „Veselý kopeček“, vystoupilo z lesa několik mužů a žádali na ní potraviny a kuřivo. Když zjistila, že to jsou Rusové, dala jim co měla v tašce a slíbila něco donést při zpáteční cestě. U Moravců se tak domluvili, uvařili polévku, sehnali chléb, salám, syrečky apod. a odpoledne, když se vracela zpět, šel s ní i Moravec a nesli uvedené potraviny. Zajatci, když viděli že nejde sama, ustoupili do lesa a dalo mnoho práce a volání než pochopili, že jim nesou jídlo. Byli otrhaní, napůl nazí, špinaví a zmrzlí, poněvadž utekli z pochodu smrti, procházejících buď 16. února od Jablonného k Žamberku, nebo 21. února od Lanškrouna přes Dobrouč. Byl na ně otřesný pohled, co může udělat lidská zvíře. Zajatci neměli žádné nádoby na polévku, pouze jednu plechovku od konzervy, do které jim ji Moravec naléval. Když se s nimi loučil, stáli všichni v pozoru a salutovali. Slíbil jim, že příští den jim opět přinese stravu, šaty a že se o ně postará. Zatím spali ve stohu a Moravec jim nosil jídlo,

kteří vařila jeho manželka. S masem ochotně pomáhal řezník Bárta z Dolní Čermné. Bylo však obtížné tolik lidí živit, a proto je rozdělili do několika domácností na horních Kunčicích. Byla jim poskytnuta veškerá péče, ošetření poskytovali lékaři Holubář a Sázkavský. Dostávali jídlo, prádlo a vše co potřebovali a pro případ domovních prohlídek pro ně kunčičtí zhotovovali v lese bunkry vybavené kamny. Tam se však uchýlovali pouze, když hrozilo nebezpečí. První čas bylo v horních Kunčicích 36 zajatců, z toho 4 Francouzi a 2 Jugoslávci. Francouzi potom přešli do Dolní Dobrouče, kde se ukrývali i další Francouzi. U Moravce bydlel Rus Jurka Suchovarev z Krasnodaru a Jugoslávci Milan Mareš a Jan Vojnovič. Jinak se u nich však téměř každý den scházeli další zajatci a plánovali jednotlivé akce proti Němcům. Hlavně porušovali že-

lezniční tratě, telefonní vedení. Velkou starost měli kunčičtí, když Rusové odešli na nějakou větší akci v okolí Suchého vrchu, při které byli i částečně ozbrojeni. Nakonec se Rusové vrátili, ale Jugoslávci tam někde již zůstali a vrátili se až po válce. Další akci podnikli v Kameničné (podle Josefa Vacka v Klášterci nad Orlicí), kde měli Němci sklad zbraní a munice. Akce se však nezdařila vlivem průniku českého konfidenta, který ji prozradil. Dva účastníci byli dokonce zajati, převezení do Hradce Králové a tam vyslýcháni. Nic však neprozradili a po válce se všichni vrátili opět k Moravcom. Ukazovali prý záda, ze kterých jim při výslechu byla trhána kůže.

Ze dne 14.5.1945 pochází dobrozdání o odbojové činnosti jednoho z ruských zajatců, potvrzené národním výborem v Kunčicích, které vyzdvihuje jeho obětavé a hrdinské chování během jeho čtyřměsíčního pobytu u nás. Asi správně předpokládal, že jako zajatec bude mít doma problémy. Jmenoval se Michal Sergejevič Ivuškin, narozený 1913. Na druhé straně se podobnými doklady zabezpečovali i naši občané. Existuje prohlášení z 15.6.1945, které potvrzuje Bohuslavu Moravcovi, že byl řídicím orgánem partyzánského oddílu Eda, který působil na obvodu města Kyšperk a vesnic Orlice, Kunčice a Dolní Dobrouč. Podepsání jsou (ruští) partyzáni: Jumočar, Usljanov, Nikifor, Mčetaěv, Čelnoranov.

Podle vyprávění Josefa Vacka (1904-1989) z Kunčic čp. 113 se koncem ledna 1945 objevilo v okolních lesích plno ruských zajatců, uprchlých z pochodů smrti. Pohybovali se různě po lesích, zhotovovali si bunkry a Ferdinand Stránský z Kunčic čp. 9 je měl ubytované také na jeho lesní chatě. V tu dobu zavědł Ferdinand Stránský Josefa Vacka k sobě domů a představil mu tři ruské zajatce, které tam měl ubytované, poněvadž byly v tu dobu velké mrazy a mnoho sněhu. Ke Stránským však chodili pro vodu němečtí vojáci, kteří hlídali železniční mosty, a proto byly oprávněné obavy z prozrazení. Bylo rozhodnuto, že tyto ruské zajatce převezme a ubytuje Josef Vacek, který měl ve svém domku volnou místnost. Zajatci byli vyhladovělí, nedostačně oblečení a značně hubení. Když se po

několika týdnech zotavili, chtěli být nějak užiteční. Vykonávali různé práce po domě, později i na poli. Také měli zájem získat zbraň, a proto se domluvili s Josefem Havelkou z čp. 24 a Ladislavem Moravcem z čp. 122, že je zavedou do Ústí nad Orlicí, kde se pokusí přepadnout stráž a zbraň ukořistit. Do Ústí sice přijeli, avšak zjistili, že další spojení není zajištěno a akce je tak neproveditelná. Tak alespoň přerušili telefonní vedení na trati do Ústí. Poněvadž zajatců bylo jen v dolní části vsi přes 30, začal být problém s jejich zásobováním. Někdy začátkem dubna koupil tedy Ferdinand Stránský v Kunvaldě krávu, u Vacků ji porazili, část masa se prodala na úhradu nákladů a koupí ostatních zásob a zbytek byl rozdělen pro zajatce. Zbylo prý i pro orlickou skupinu. Josef Vacek jako železničář také zjišťoval, co se vozí ve vlcích, ve spolupráci se strojevodcemi zastavovali vlaky, do vagonů potom nastoupili partyzáni a brali si co potřebovali. V roce 1965 byl u Josefa Vacka jeden ze zajatců na návštěvě a v roce 1971 Vacek u něho. Zajatec se jmenoval Ivan Konenčuk a byl v Kyjevě učitelem.

Podobně vzpomíná na uprchlé ruské zajatce na Kunčicích JUDr. Karel Kalivoda (1916-2009) z čp. 171, tehdy student. Koncem února 1945 večer nosil do malé dřevěné kolny u Faltusova lesa jídlo, na které tam čekali tři mladí Rusové. Byli v té době na rozhraní katastrů Kunčic a Dobrouče už několik dní a pocházeli z transportu zajatců všech národností, který byl ubytován po dva dny v Dolní Dobrouči. Odtud se jim spolu s jinými podařilo uprchnout do okolních lesů, v chalupě v Ráji prý jich bylo 80. Po zaklepání na dveře na dveře kolny je Kalivodovi otevřeno, hned se hlásí a potom se rozdělují polévka do hrnčků. Mezitím se vyměňují zprávy o událostech dne, situaci na frontách a za chvíli se vrací s prázdnými nádobami zpět. Také se dozvěděl o okolnostech jejich zajetí. Nejstarší Viktor, zámečník z Leningradu konal v červnu 1941 vojenské cvičení v Besarabii. V noci na 22.

června ho probudila střelba a výbuchy uprostřed tábora. Naprosto nepřipraveni se ocitli v ohni a zkáze. Nezbylo než utíkat. Ve dne se místy bránili ohromné přesile, v noci ustupovali. Při jednom z náletů byl raněn do nohy a upadl do zajetí. Druhý Pavel byl v civilu vedoucím jedné kavkazských lázní. Do zajetí padl jako poddůstojník, když jeho pancéřový vůz byl po zásehu z děla neschopen pohybu. Vystřílel všechny náboje z pistole a potom se vzdal. Nejmladší Ivan jako člen jízdní hlídky spal na slámě v kolně, a když se probudil byla vesnice plná Němců.

V donášení jídla se střídali zasvěcení sousedé a Rusové prý jedli všechno. Někdy v březnu jim s matkou připravili v domě koupel s večerí a potom si poslechli z radia hlas domova. Tehdy poprvé slyšeli ve válce vzniklou hymnu „Sojuz něrušimij respublik svobod-

nych...“ Poněvadž v tu dobu bylo poměrně dost sněhu a byly obavy ze stop ve sněhu, byl jejich úkryt vždy po několika dnech měněn. Kalivoda také navštívil bunkry u Dobrouče, v nichž žilo asi 30 Francouzů, Rusů, Poláků, Angličanů. Některé bunkry byly vybaveny pěkně, opatřeny žebříčky a kamínky na vytápění. Jeden Francouz měl v bunkru i zrcadlo, umyvadlo a ručník a zde holil své kamarády. Nechyběly ani obrázky, lehátka nad úrovní podlahy i příkrývky. Stropní vchod byl maskován uprostřed zapichnutým smrkem. Na zásobování tak velkého počtu mladých mužů se podílelo mnoho místních obyvatel. Na Kunčicích to byli např. Štěpánkovi čp. 4, Moravcovi čp. 153, Řehákoví čp. 121, Majvaldovi čp. 168, Faltusovi, Motyčkoví čp. 91 a jiní. Později byli i kunčickým zajatcům vystavěny bunkry. Na konci dubna se konalo na Ovčíně za zvuků harmoniky „mezinárodní sbratření“. Francouzi učili Rusy moderním evropským tancům a ti zase předváděli kozáčka. V té době již uprchlí zajatci nedbali tolik opatrnosti a odvažovali se i ve dne do lesů a na okraj obce.

Ze vzpomínek Václava Adamce (1913-1999) z Orlice čp. 98 je patrná i péče orlických občanů o podobné skupiny nešťastníků. Někdy v únoru 1945 znělo z východu již vzdálené dunění fronty, a proto se rozhodli Václav Adamec, Ferdinand Stejskal a Standa Adamec, že v noci vykopou v opuštěném lomě u Šedivce pro případ potřeby bunkry. Kopou asi hodinu a najednou nad nimi stojí tři chlapi ve vojenských uniformách, na hlavách široké klobouky, připevněné páskem pod bradou. Krve by se v nich nedořezal. Vtom jeden z nich promluvil „Čechoslováci“? říká a dívá se. Odpovíme kývnutím „Jo a jaký“. Potom slezli do příkopu a podali nám ruce. My však stále nevíme o koho jde. Nakonec podle stále se opakujícího „yes“ usoudíme na Angličany a to nám vrátilo klid. Nakonec přišel mladý Ferda, který se v Chocni učil anglicky a ten se s nimi i domluvil. Jeden z nich také uměl německy a to nám také pomohlo. Vysvětlili, že jsou angličtí zajatci z lágru v Králíkách na kopci Matky Boží. Je jich tam prý čtyři a půl tisíce. Dělal tam různé práce, naposledy na opravách trati, která byla stále narušována od partyzánů. Utéct mohli proto, že Němci mají na hlídání stále méně vojáků.

Po první noci v blízké budoucí je Adamec ráno navštívil se snídaní a převedl do Masnice, kde má Ferda Stejskal novou chatu. Tam se jim velmi líbilo. Brzy navštívil Adamce hajný Šolc z Bredůvky se sdělením, že má v Jablonském lese v krmelci další dva se sombrery na hlavách. Hajný Šolc však stále dodával další až jich bylo během týdne patnáct. Každý kdo šel kolem chaty musel vědět, že něco není v pořádku, že je plně obsazená. Muselo být také zorganizováno stravování a dohodnuto, že pro zajatce se bude vařit každý den v jiném stavení. Dnes se to nezdá problém, ale v té době to byla velká starost. Také bylo nutné postavit pro zajatce pro případ potřeby bunkr. Hned první noc se za-

čalo s jeho stavbou, asi 100 m od Pavlištvovy chaty. Z vesnice přišlo patnáct lidí a k tomu patnáct Angličanů a do rána byl bunkr hotov. Za denního světla byly provedeny maskovací práce. Kdo však nebyl spokojen byli Angličané. Že se tam mačkali, nemohli se vejít, vůbec nespali a chtěli zpět do chaty. To však bylo moc riskantní a tak se začal stavět asi o 500 m dál další bunkr. Pak se chlapci rozdělili. Dva z nich si potom Adamce zavolali, že nemohou takto nečinně ležet zalezlí, zatímco jejich kamarádi bojují na západě a chtěli jim jít naproti. Nedali si to vymluvit a tak se jim obstarali ruksaky, jídlo a deky a zavezli je 25. března autem před Ústí. Tvrdili, že jim Němci nic neudělají, že jsou chráněni Červeným křížem. Nikdy jsme se nedověděli zda se jim to podařilo. V porovnání s Rusy byli Angličané pěkně oblečení i nově obutí, měli nerez přístroje a někteří i čokoládu. Ruští zajatci byli kostřeny potažené kůží, na nohách hadry, na sobě cary a pytle. Zajetí se Angličané na rozdíl od kunčických Rusů vůbec nebáli a na bunkrech moc nepracovali. Každý měl prostě s Němci jinou zkušenost.

Angličané si chodili každý den k večeru do sousedovy kolny do vesnice pro jídlo a také si chtěli poslechnout jejich rozhlas. Podařilo se to zařadit u Reinelta čp. 153, avšak pouze pro tři. Chovali se velmi tiše a poslouchali do 12 hodin. Ostatní zatím čekali v kolně a vyprávění pak nebralo konce. Sami zájem o nějaký odboj neměli, pouze o válku a její vývoj. Ač se jim to moc nelíbilo, jejich uniformy jsme postupně přebarvili na černo a klobouky uschovali u Ferdy Stejskala. Bylo to nutné, za pomoc zajatcům byl trest smrti. Na osobní hygienu si brali zajatci vodu z potůčku, avšak chtěli se také pořádně vykoupat. Podařilo se to u Ferdy Stejskala, který měl v té době již koupelnu a ještě si u toho poslechl Londýn. Později si dva z nich začali naříkat na bolení zubů. Adamec navštívil Dr. Holubáře, který z náznaků v řeči pochopil o co se jedná a bez problémů večer vše zařídil. Podobně postupoval Dr. Holubář s naší pomocí i v případech ošetření kunčických Rusů.

Postupně jak utíkal čas, bylo na chování lidí i Angličanů znát, že se válka chýlí ke konci a bylo méně opatrnosti. Hochům se již nechtělo chodit spát do lesa a tak se s místními domluvili, že zůstanou ve vesnici. Byli rozděleni do jednotlivých stavení, kde se pro ně vařilo. Dne 4. května v jednu hodinu v noci tloukl u Adamce na okno starosta Krejsa a říkal: „Václave, všechny Angličany ukliď do lesa, Němci budou dělat prohlídku vesnice a bude zle“. Začali tedy všechny budit a také jednoho, který byl u Mikysků čp. 10. Ten byl ihned ustrojen a šel spolu s Adamcem k ostatním. Po ujednání asi 50 kroků, u Hubkovy stodoly, uslyšeli několik rychlých kroků a už byli obklopeni Němci. Angličan zalehl do trávy, ale nebylo to nic platné, zvedli ho a za neustálého řvaní „Hände hoch“ na ně mířili samopaly. Bylo jich pět. Angličan stále mlčel a já popíral, že nás bylo víc. Mezitím je došel transport německých žen a dětí, které byly před frontou ubytovány v orlické škole

a stěhovaly se ke vlaku. Oba byli zařazeni do transportu a nesli zavazadla těchto žen. Na nádraží výslech od německého majora pokračoval, stále chtěli vědět zda šli spolu a jak se znají. Ve služebně však stále drnčely telefony, rozléhal se křik Němek, Němci měli spoustu jiné práce a jejich pozornost slábla. Adamec začal přemýšlet jak se dostat domů. Obešel kancelář, kde v rohu na lavici sedělo pět rukojmí: výpravčí Šlajs, Karel Adler, Miroslav Krejsa a další dva a ti mu říkali odtud se nedostaneš. Adamec chvíli přemýšlel, potom otevřel dveře a strážným přede dveřmi řekl: „Die Herren haben mir gesagt, ich soll nach Hause gehen“. Oni to spolkli a řekli: „Also geh weg“ a ještě mu otevřeli dvířka v plotě. Rychle se tak vytratil kolem Forchových a přes pole domů. Rukojmí tam potom seděli plně tři dny. Angličana odvezli do Ústí, kde jim utekl a druhý den přijel s našimi železničáři zpátky do Kyšperka a rovnou k Adamcem.

Od 5. do 9. května jezdily po silnici obrovské spousty aut, tanky, lazarety a vše utíkalo od východu. Dne 9. května ráno dojele od Šedivce po prudkém boji na státní silnici Rudá armáda. Toho dne odpoledne ve čtyři hodiny přijel od Jablonného dlouhý vlak, ale už ne německý. Když zastavil u semaforu, bylo slyšet zpěv, kterému rozuměl jenom naši Angličané. Rychle běželi ke trati přivítat své kamarády z Králík. Stanice byla zcela ucpána německými vlaky. Naši rukojmí se ujali řízení stanice a Angličané museli počkat do druhého dne. Byla jim přidělena celá souprava, ve které odjeli na západ. Někteří přišli na nocleh do vesnice, poněvadž se do vagonů nemohli vejít. U Adamců čp. 98 jich spalo ve stodole třicet. Nemohli se ani dočkat rána, jak hrozně spěchali na stanici. Srdečně se s námi rozloučili a víc jsme je neviděli. Odbojová skupina si chtěla ponechat na památku jejich sombrera. Avšak první, po čem se zajatci sháněli, když byli vyvedeni 5. května z bunkrů, byla právě tato sombrera. Tak bylo po památce.

Asi za měsíc byl Václav Adamec s některými dalšími sousedy pozván do Vysokého Mýta. Tam si je pozval britský vojenský atašé pplk. Taylor, který přijel s nimi vyrovnat stravování za uplynulé tři měsíce. Těch Angličanů muselo být po okolí strašně mnoho, poněvadž pozvaných byla plná zasedací síň. Všem poděkoval, ale když chtěl za stravování platit, čtyři účastníci z Orlice nevzali ani korunu. Tak jim napsali alespoň děkovaný list opatřený královskou pečeti a znovu poděkovali.

Podobně podporovali uprchlé vojenské zajatce i v Rotneku. Veřejná sbírka pro zajatce ubytované v Dolní Dobrouči ve dne 18. až 19. února vynesla 102 bochníků chleba, 12 párů bot, 5 zimníků a různé spodní prádlo. Od konce února byl přechováván jeden francouzský zajatec u Františky Štovičkové čp. 17, jeden zajatec u Josefa Vencla čp. 47 a 10 dnů se zdržoval ve škole jeden Francouz. Kolna rotneckého starosty Jana Bárneta z čp. 22 byla hlavním útočištěm mnoha zajatců, kteří hledali suché ubytování.

Stanislav Adamec

NÁŠ ROZHOVOR

CÍLEM JE, ABY SE DÍTĚ NAUČILO SOUTĚŽIT SAMO SE SEBOU

Řeholní sestra Cyril Money stojí za fenomenálním projektem inkluzivního vzdělávání v indické Kalkatě. Navštíví ČR a povede zde workshop (2. – 6. 5.).

Linda Jandajská říká: *Cyril Mooney proměnila elitní školu v indické Kalkatě na rezervoár učitelů chudých dětí a celou školu postupně na jejich útočiště. Stala se tak jednou z největších současných propagátorek inkluzivního vzdělávání. V její škole se setkávají děti bohatých a děti zcela bezprizorní. Samy neprocházejí testy, na pohovor naopak musejí jejich rodiče. O velmi rušné atmosféře v třídách, které bychom zde považovali za katastrofálně přeplněné, říká: "Pokud toužíte po tichu, zajděte si na hřbitov. Tohle je škola." Indická vláda se rozhodla její systém duplikovat na 600 státních školách. Příležitost setkat se s ní budou mít i čeští učitelé a další zájemci o vzdělávání.*

Kdo je to Cyril Mooney?

Cyril Mooney je především vizionářka, která na své vizi trvala a dovedla ji zrealizovat. Je to neobyčejně laskavá žena s velkým smyslem pro sociální spravedlnost a soucitem ke všemu živému. Zároveň je ale také vědkyně a umí být racionální a dokonce i přísná, pokud si to situace vyžaduje. Snaží se vždy vše převést rovnou do praxe – žádné dlouhé lektorování a teorie od ní tedy nečekejte. Na otázku, jestli ze své práce není občas unavená jednou řekla, že na každý problém, který se jí postaví do cesty, se dívá jako na hádanku, kterou je třeba vyluštit, a protože jí hádanky baví, prý jí práce nemůže unavovat. Má velký smysl pro humor, čte detektivky a život bere takový, jaký je. S houževnatým irským optimismem. Vlastně jsem ji zprvu vůbec nevnímala jako duchovní osobu, jeptišku, ale především jako úžasnou a inteligentní ženu. Má samozřejmě veliký spirituální rozměr, ale v srdci je to dobrodruh, což se pravděpodobně nevyklučuje.

Jak se stalo, že irská řádová sestra skončila v indické Kalkatě?

Sestra Cyril vyrůstala v Irsku, v poválečných letech, kde byla v té době velká bída. Byla svědkem toho, jak děti přistěhovalců chodily do školy bosy i v krutých mrazech. Byly špinavé a zavšivené a nikdo vedle nich nechtěl sedět. Když se Cyril zeptala svojí matky co má dělat, aby jim pomohla, matka jí řekla – Ty si vedle nich sedni a až přijdeš domů, tak já ti ty vlasy vyčistím. Z toho také vznikl název filmu o práci sestry Cyril Sit Beside Me, Tvé místo vedle mě. Cyril bylo 12 let, když se rozhodla, že věnuje svůj život službě lidem na okraji společnosti, ale matka jí v tom prý v tu dobu nebrala příliš vážně. V osmnácti letech ale Cyril vstoupila do řádu a o rok či dva později odjela do Indie. Hodně z toho, co ji ovlivnilo, tedy pocházelo od její maminky a ze zkušeností, které prožívala jako dítě.

Ten příběh je velmi zajímavý. Nejprve pů-

sestra Cyril

Jak získáváme hodnoty?
Pochytíme je, nebo nás je někdo učí?

sobila na škole, která funguje jako většina těch českých, tedy izolovaně od svého okolí. Pak se ale něco změnilo, co to bylo?

Sestra Cyril se stala ředitelkou soukromé školy pro anglo-indické dívky ze zámožných rodin. Výuka probíhala zejména v angličtině a důraz byl kladen na akademické výsledky. To bylo samozřejmě podporováno velkou soutěží mezi žáky a tlakem na prospěch. Dalo by se říct, že škola byla izolovaná tak, jako mnohé české, i když situace v Kalkatě byla tehdy velmi kritická a Cyril si byla vědoma velké bídy dětí za branami školy.

Vyslala proto své žáky „na průzkum“, ale ty se vrátily s tvrzením, že místní děti jsou docela pěkně „oplácené“. Sestra Cyril tak poznala, že vůbec nevidí realitu kolem sebe (a nepoznají ani dětskou podvýživu). Začala je tedy posílat do vzdálených vesnic, kde jednou týdně učily v místních přeplněných „školách“, kde chybělo základní vybavení, osvětlení, pomůcky. Teprve za několik let studentky samy přišly s otázkou, proč jezdí učit tak daleko do vesnic, když stejně děti jsou za branami jejich vlastní školy.

A tak to všechno vlastně začalo. Sestra Cyril jim dala svobodu a zodpovědnost měnit situaci, se kterou nebyly komfortní. Dostaly za úkol vymyslet plán, co se situací udělat a jít ho zrealizovat. A tak žáky obcházely nádraží a skupiny rodin bez domova a říkaly dětem: Poďte s námi a my vás budeme učit. Cyril jim k tomu vytvořila podmínky na střeše školy a dala jim několik pravidel.

Výsledky byly neuvěřitelné. Během jediného roku se děti, které neuměly číst a psát byly schopny zařadit do běžné třídy svého vlastního věku jen díky této výuce. Tento program a mnoho jiných se stal běžnou součástí osnov školy a pokračuje dodnes. Jednou někdo do školy přinesl tříletou holčičku, která byla zasnánila. Tehdy se Sestra Cyril rozhodla, že využije školní budovu, která vlastně většinu dne leží ladem a na střeše školy začala ubytovat děti, které by jinak byly v noci na ulici v ohrožení. Nazvala je Rainbows. Přes den studovaly a odpoledne a v noci byla škola jejich domovem a kancelář ředitelky něco jako

matčina pracovna. Sama jsem se přesvědčila o sebevědomí, smyslu pro spravedlnost, sociálních schopnostech a umění zvládnout obtížné životní úkoly, které tyto děti mají. To by se z učebnic nikdy nenaučily.

Její přístup ke vzdělávání bychom mohli označit za zcela inkluzivní. Mohla byste popsat, jak funguje taková běžná „třída“ ve vzdělávacím projektu sestry Cyril v Kalkatě?

Prvním krokem k úspěchu je odstranění soutěže jako motivačního nástroje ve výuce. Vést hodinu formou testů, biflování, odměn a ponižení podle Sestry Cyril vede pouze k průměrnosti (nehledě na psychické zdraví dětí). Jedním z cílů výuky je, aby se dítě naučilo soutěžit spíše samo se sebou a překonávalo své vlastní výsledky, bez ohledu na výsledky ostatních. Pak děti přestanou zažívat tlak, který na ně učitelé i rodiče vyvíjeli a celý proces je mnohem svobodnější.

Ve škole Loreto Sealdah je 1 400 dětí. Polovina platí poplatky a druhá pochází ze sociálně slabých rodin, jejichž studium musí být zcela dotováno. Děti jsou přijímány loterií, kdy nejsou nijak testovány. Vstupní pohovor musí naopak podstoupit rodiče. Vzhledem k tomu, že škola je vyhlášena svou vysokou úrovní, je o studium tady velký zájem, takže nouze o žáky není.

Práce ve třídě je založena především na práci ve skupinách. Dívky si se rozvíjí mnoho kompetencí. Navíc jediný učitel také takhle může pohodlně zvládat třídu třeba až padesáti dětí. Má čas se věnovat těm slabším, nebo třeba přidat práci těm, kteří už jsou hotoví. Ve třídě jsou děti různých sociálních vrstev, různých náboženství, děti s handicapem. Metodologie Sestry Cyril urychlují proces začleňování a důležité jsou určitě i hodiny tzv. Hodnotového vzdělávání, které tu probíhají.

Děti sedí na zemi a postupují podle instrukcí pedagoga - nejdříve pracují samostatně, pak sdílí v malé skupině spolužáků, potom skupiny prezentují ostatním, probíhá analýza tématu a opět vnitřní integrace. Důležité je, aby učitel uměl dobře vést diskusi a byl kvalitním průvodcem. Stejný proces lze použít v jakémkoli předmětu. Například v matematice, kde

rychlejší děti mohou být spolu ve skupině a dostat jiné zadání, anebo být ve skupinách se slabšími žáky a pomáhat jim. Rozhodně je ale v běžné třídě docela šrumelec. Asi proto Sestra Cyril říká: Pokud toužíte po tichu, zajděte si na hřbitov. Tohle je škola.

Často se žehrá na nepřenositelnost zkušenosti ze zahraničí. Většinou jde o domněnku, že rozvinuté země si vypěstovaly jistou kulturu, která umožňuje dělat něco víc, než jsme schopni my sami. Jsou zkušenosti paní Mooney přenositelné?

Ano, to je mezinárodní zlozvyk. Dokonce i v Indii říkají Sestře Cyril: Ale vy máte určitý druh dětí, vy máte jinou situaci než my, vy to udělat můžete. Na druhou stranu je těžké namítat, že v Kalkatě je cokoli snazší. Jde podle mě jen o lenost. Lenost není nic jiného, než stres a stres není nic jiného, než strach. Například z toho, že budeme posuzováni, měřeni, že to, co děláme, nebude fungovat, že se nám lidé vysmějí, že prohrajeme v nějaké soutěži, kterou vlastně neumíme ani pojmenovat. V soutěži, kterou jsme si tak pěkně nacvičili ve škole. Neúspěch je velká věc a v našem genetickém kódu se v minulosti často rovnal smrti, takže to nechci vůbec nijak zlehčovat. To ale neznamená, že bychom s tím nemohli pracovat.

Samozřejmě, že metodologie se vždy musí přizpůsobit realitám země a dokonce konkrétní škole. Žádná situace se nedá řešit pouze plošně, „přes kopírák“. Upřímně, je to celé velký risk, který musí ředitelé škol na sebe vzít, pokud by se chtěli metodologií Sestry Cyril inspirovat, protože celý systém je postaven především na vnitřní svobodě. Metodologií, kterou si mohou odnést, jsou pouze nástroje, které jim mohou na jejich cestě pomoci. Je to především jejich vize, kterou se musí pokusit naplnit, „nakazit“ s ní i svůj tým a vytvořit jim bezpečný prostor, aby ji mohli realizovat. Sestra Cyril říká, že se stačí rozhodnout „co“. „Jak“ se to stane, už přijde samo, pokud se rozhodnete správně. Myslím si, že zkušenosti Cyril Mooney jsou přenositelné. Proto také nyní cestuje a přednáší po celém světě. Indická vláda se rozhodla její systém duplikovat na 600 státních školách, ale stalo se to až po 50 letech její praxe. Pro nás už to ale může být mnohem snazší, protože ta cesta už je prošlápnutá.

Mimochodem, jak informovaly Britské listy, ve Finsku nyní probíhá rozsáhlá transformace školství. Jednou ze změn je práce dětí ve skupinách. Už nebudou sedět v řadách. To je něco, co Sestra Cyril dělala posledních čtyřicet let.

Paní Mooney přijede brzy do ČR a bude tu vést workshop pro učitele. Můžete k tomu povědět víc? Co mohou zájemci očekávat?

Jedná se o druhý ročník kurzu Hodnotového vzdělávání, který se bude konat v pražském HUBu od 2. do 6. května. Tento ročník bude věnován zejména lídrům školních a mimoškolních aktivit a těm, kteří na tyto role aspirují. Vítán je ale kdokoli, koho téma inkluze a hodnot ve vzdělávání zajímá. Kurz bude praktický a interaktivní a účastníci se v něm naučí používat základní metodologie Sestry

Cyryl, které jsou pro transformaci směrem k inkluzi výborným nástrojem. Další velké téma bude jak pracovat s týmem, s rodiči a s dětmi tak, aby transformace proběhla co nejlépe, a co s hodnotami ve školní praxi. Osobně se velmi těším na konkrétní problematiku, se kterými účastníci přijdou a kterým se bude Sestra Cyril věnovat. Přijďte se podívat. Přípravy jsou v plném proudu.

NAŠE ŽIVOTY S HONZOU ZEMANEM

Jiří Peňás

Když do našich životů vstoupil v dubnu 1975 major Zeman, tedy před čtyřiceti lety, byli jsme my, dnes skoro padesátníci, malí kluci, kteří v něm viděli otce. Ti skuteční se s ním nemohli rovnat. Buď pili, nebo byli nudní a nezajímaví, bavil je fotbal nebo modelářství, neměli bouchačku, tajnou legitimaci – tedy někteří otcové ji měli –, natož takový nadhled a šarm a kouzlo jako ten fučíkovsky jiskřivý Honza Zeman.

To byl komunista k zulíbání, dobrák od kosti s přiměřeným temperamentem, Slovan, jak vyšije, s měkkým pohledem a vlídným okem, kde se i pokroková slza občas zaleskne. Jak ten se uměl radovat ze života, jak ten si uměl marxisticko-leninsky pochutnat na švestkových knedlicích, které mu na stůl nosila jeho hodná česká máma, baculatá soudružka Zemanová v zástěře a s křečovými žilami, které jí způsobil předchozí buržoazní režim... Žena jak z pohádky, v chaloupce na návsi v rodné vsi, kde idylu kazil jen reakční farář a pár maloburžoazních elementů. Však s nimi Honza zatočil.

Když major Zeman vcházel před čtyřiceti lety poprvé do našich prostých myslí, byl čímsi jako druhým Vinnetouem, kterého měl potlačit a dialekticky nahradit. Byl rudým Jamesem Bondem, kterého jsme neznali, Bondem z Heřmánkové Lhoty a Bartolomějské ulice, agentem 007 zrádce Husáka a jeho nadřízeného Brežněva, zrůdy kremelské, tatíčka nejvyššího. Ta krásná, ale jaksí plachá Zemanova láska k Sovětskému svazu, nám všem též drahému, ke kremelským zdem, k Lubjance a zářivé budoucnosti lidstva pod rudou hvězdou, budoucností, pro kterou je nutné občas opláchnout kbelíkem s vodou zdi krví zacákané, vyrazit všechny zuby z tlam nepřátelských a železnou pěstí rozdrtit lebky protivníkům míru a světlych zítřků. Ale Zeman, to byl už hodný vrahoun, nikdy by vlas nezkřivil, i travní stéblo žmoulal jaksí slinivě opatrně a s českou tradicí humanis-

tickou, která si vystačí se záłudností a křiváctvím v rámci zákona.

Ach, jaká to raná puberta z Honzou Zemanem! A to přátelství s podplukovníkem Žitným, s kágébákem v Moskvě školeným, ten živočišný puch a vůně ruského pízma, které skrz obrazovku emanovalo do našich pionýrských kebulí. A co přísný, ale jak Dzeržinského zadnice čistý, neuplatný stalinista Kalina, Honzův moudrý otec adoptivní, vrahoun zjevný, mučitel Toufara, Horákové a možná i Slánského nepřiznaný, ale tušený. Jak ten se uměl starostlivě podívat a neuhnout, ani když v 68. roce bídáci chtěli otočit kolem dějin zpět! Jak ten Honza uměl zatnout zuby a držet a držet a pak se vrátit ke svému stolu, ke své práci, však již zocelený, neochvějný a stále tak lidský jak chleba od Anny Holubové, jak čerstvý vlašák od Jiřiny Švorcové... Ano, vše, co jsme v běžném životě postrádali, se tady, u Honzy Zemana, zhmotnilo do kypícího těsta pravého komunistického lidství. Ta jeho dychtivost a vůle zamést s třídními nepříteli, ta jeho kuráž v boji s popy, kulaky, vlasáči a anglickými letci, ten jeho sexuální apetit v třídním boji prokazovaný, stejně jako v rodinném loži uplatňovaný, kdy cudnými štouchy oblažoval estébačky v kanafasu, z kterého však ani noha vyčouhnouti nemohla. Toť byla státní televizní erotika v čistém stavu, barrandovské porno bez jediného nádra, však prosáklé rudou perverzí, podprahovou nádivkou ideologie vpravovanou do těla infuzemi monstrózního kýče. Ještě nám protéká ta teplá břevka v krvi.

LN, 20.4. 2015

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

(Kristus vstal z mrtvých!)

... aneb velikonoční cesta za křesťany
v Rusku a na Ukrajině

Toto radostné zvolání, které se o Velikonočních hojně objevuje v pravoslavné liturgii a také se používá jako pozdrav mezi východními křesťany, provázelo velkou část mé čtrnáctidenní cesty za východními křesťany - nejprve do Moskvy, potom do Kyjeva a do Lvova. Na tento pozdrav se odpovídá *Воскрес!* (Jistěže vstal z mrtvých!) a pro jeho radostnost ho mám skutečně rád.

V Moskvě se jednalo o pozvání místních pravoslavných farností, které ve spolupráci s bratry z komunity Taizé chtěly umožnit několika desítkám mladých z celé Evropy nahlédnout do jejich života, společně slavit Velikonoce a radovat se ze zmrtvýchvstání Krista (pravoslavní mají Velikonoce později, v roce 2015 o jeden týden).

Do Kyjeva a Lvova nás také pozvaly místní farnosti (tentokrát nejen pravoslavné) spolu s bratry z Taizé, abychom se setkali s místními křesťany, dozvěděli se něco o starší i novodobé historii Ukrajiny, poznali její křesťanskou tradici a společně se modlili za mír v dnešní pro tuto zemi nelehké době.

Cestu z Moskvy do Kyjeva jsem si ještě zpestřil dvoudenní návštěvou známého v Oděse.

Nahlédnutí do východní liturgie a do pravoslavných tradic bylo velmi zajímavé a obohacující, mají svou osobitou krásu. I radost ze vzkříšení se jeví jako bezprostřednější. Nicméně přesto jsem radši, že jsem římský katolík, hned z několika důvodů. O značně odlišný průběh pravoslavné bohoslužby

(struktura motliteb, zpěvů, pobožností atd.) mi nejde, to je podle mě jen záležitost tradice té které církve, ale co mi přijde velmi podstatné je např. skutečnost, že pravoslavným zcela chybí kázání nebo jakýkoli výklad textů. Při diskuzi někteří místní farníci přiznávají, že se jedná o závažný problém, který má za následek, že velká část pravoslavných věřících vlastně Písmo Svaté ani moc nezná a své křesťanství vnímají spíše jako soubor tradic a pobožností, které je zkrátka třeba dodržovat, a pak „to funguje“. No a pak jsou tu drobnosti jako např. to, že v pravoslavných kostelích nejsou lavice a stání při bohoslužbách, jejichž délka je 3 až 4 hodiny, není příliš pohodlné. Řeckokatolická bohoslužba (řeckokatolíci jsou převážně na západě Ukrajiny) je podobná té pravoslavné, kázání však obsahuje.

Ve všech městech jsme bydleli v rodinách, což dalo příležitost k všelijakým diskuzím. Rusové se do debat např. o politice a mezinárodní situaci příliš nehrnuli, časem většinou opatrně přiznávali, že jejich političtí představitelé mají k ideálu daleko a že z ruské televize se pravdu o situaci na Ukrajině stejně nedozvědí. Nicméně změnit to je v ruských podmínkách velmi složité a zas tak špatně se jim v současném stavu nežíje. K ruské pravoslavné církvi příliš kritičtí nejsou, většinou vyzdvihují její roli nositele morálních hodnot v převážně ateistické společnosti, přiznávají však, že se občas nechává využívat k propagaci Putina režimu. U Ukrajinců je to jiné. Sami bez pobízení se rozpovídávají o situaci ve své zemi, bez ohledu na to, jaký názor zastávají. Můj ruský známý z Oděsy (na rozdíl od rodin a přátel z Moskvy, Kyjeva i ze Lvova je ateista) pro současnou ukrajinskou vládu

neměl hezkého slova, vykládal mi o tom, jak majdanskou revoluci řídili američtí agenti a jak se předtím žilo na Ukrajině lépe. Nemělo cenu ho přesvědčovat. Svě separatistické nároky neskryval. Ani lidé z Kyjeva a Lvova nejsou z Porošenka a nové vlády nadšení (zejména prudký nárůst cen bydlení, který řadu lidí dostává do hmotné nouze, je terčem tvrdé kritiky), nicméně na rozdíl od lidí v Oděse žije velká část z nich ideály, že jejich země bude svobodnější a lepší. Na západě je ukrajinský patriotismus nejsilnější. Válka na východě se však dotýká mnoha lidí, např. synové z mé hostitelské

rodiny v Kyjevě již přišlo povolání do armády. Recept na rychlé vyřešení této krize bohužel nikdo z nich nemá...

Se svými novými přáteli z Ruska i Ukrajiny zůstávám v kontaktu, jsem velmi vděčný za jejich pozvání a doufám, že se za nějaký čas zase potkáme. Také velmi oceňuji práci bratrů z Taizé, protože jejich aktivity úžasně spojují lidi z různých národů, učí je společně modlitbě a vzájemnému porozumění, což považuji za nejlepší prevenci různých konfliktů, třeba i jako je ten na východní Ukrajině.

Aleš Doleček

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 3.5. 5. velikonoční
7.15 h. Letohrad Skt 9,26-31 Ž 22
8.45 h. Lukavice - pouť 1 J 3,18-24
10.15 h. Orlice J 15,1-8

sobota 9.5. 19 h. Lukavice
neděle 10.5. 6. velikonoční
7.15 h. Letohrad Sk 10, 25-48
8.45 h. Mistrovice Ž 98 1 J 4,7-10
10.15 h. Orlice J 15,9-17

pátek 15.5. 18 h. Kopeček
sobota 16.5. 19 h. Mistrovice
neděle 17.5. 7. velikonoční

*na Kopečku pouť se sv. Janem Nepom.
diecézní sbírka na Charitu*

7.15 h. Letohrad Sk 1,15-26 Ž 103
9.00 h. Kopeček 1 J 4,11-16
10.15 h. Kopeček J 17,11-19

sobota 23.5. 19 h. Lukavice
svatodušní vigilie 21 h. Letohrad
neděle 24.5. Slavnost

Seslání Ducha svatého
7.15 h. Letohrad Sk 2,1-11 Ž 104
8.45 h. Mistrovice 1 Kor 12,3b-13
10.15 h. Orlice J 20,19-23

sobota 30.5. 17.30 h. Červená - pouť
19 h. Mistrovice
neděle 31.5. Slavnost Nejsvětější Trojice
7.15 h. Letohrad Dt 4,32-40 Ž 116
8.45 h. Lukavice Ř 8,14-47
10.15 h. Orlice Mt 28,16-20

sobota 6.6. 19 h. Lukavice
neděle 7.6. Slavnost Těla a Krve Páně
*děti poprvé ke Stolu Páně
diecézní sbírka NET*
7.15 h. Letohrad Ex 24,3-8 Ž 116
8.45 h. Mistrovice Žd 9,11-15
10.15 h. Orlice Mk 14,12-26

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741